

Пітел Н.С.
кандидат економічних наук, доцент
Мужикова М.В.
здобувачка вищої освіти на другому (магістерському) рівні, гр. ПА-24М
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СТАЛИМИ ЗМІНАМИ

Ефективність публічного управління інноваційним розвитком регіонів значною мірою визначається здатністю органів влади формувати сприятливе інституційне середовище для реалізації інноваційного потенціалу територій. Одним із ключових викликів залишається дисбаланс між стратегічними цілями державної політики та практичними інструментами її реалізації на місцевому рівні. Недостатня інтеграція інноваційних механізмів у систему регіонального управління, обмежене фінансування та низький рівень цифрової зрілості адміністрацій ускладнюють перехід до моделей сталого розвитку.

У цьому контексті стратегічним завданням публічного управління є формування регіональних інноваційних екосистем, заснованих на партнерстві влади, бізнесу, науки й громадськості, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності регіонів і забезпеченню довгострокових позитивних змін у соціально-економічному просторі країни.

Для комплексного розуміння механізмів реалізації інноваційної політики на регіональному рівні доцільно представити взаємозв'язок стратегічних, тактичних та операційних аспектів публічного управління. Узагальнення теоретичних підходів та практичного досвіду дозволило розробити структурно-логічну модель, яка відображає систему взаємодії суб'єктів, рівнів управління та очікуваних результатів інноваційного розвитку регіонів (рис. 1).

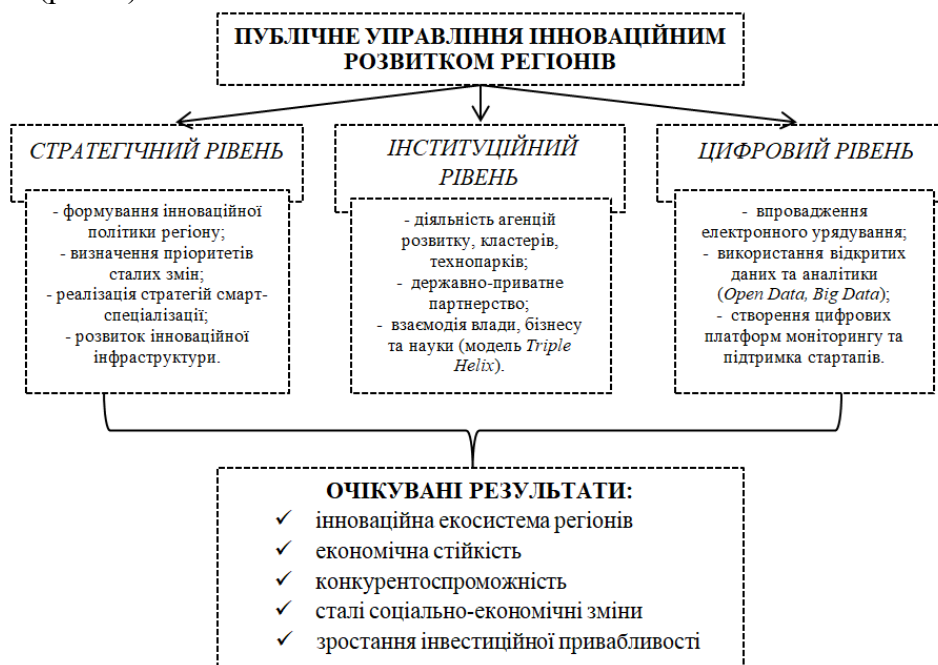

Рисунок 1 – Структурно-логічна модель публічного управління інноваційним розвитком регіонів

Джерело: узагальнено авторами

Запропонована структурно-логічна модель відображає взаємозв'язок стратегічного, тактичного та операційного рівнів публічного управління інноваційним розвитком регіонів. Концептуальне поєднання цих рівнів створює практичну основу для формування ефективних

механізмів координації дій суб'єктів управління, оптимізації використання ресурсів та забезпечення результативності реалізації інноваційної політики на регіональному рівні.

Аналіз сучасного стану публічного управління інноваційним розвитком регіонів України свідчить про наявність системних проблем, зокрема низьку узгодженість стратегічних документів, недостатню фінансову підтримку інноваційних ініціатив та обмежену взаємодію між науковими установами, бізнесом і органами влади. Водночас простежується позитивна динаміка у впровадженні принципів смарт-спеціалізації, розвитку цифрової інфраструктури та розширенні інституційної спроможності місцевого самоврядування. Підвищення ефективності управління можливе за умови активізації державно-приватного партнерства, формування регіональних інноваційних кластерів і використання цифрових інструментів для моніторингу сталих змін.

За статистичними даними Державної служби статистики України, у 2024 році частка інноваційно-активних промислових підприємств становила 15,7 %, а загальний обсяг витрат на інноваційну діяльність – 476,8 млн грн. При цьому 65,6 % фінансування наукових досліджень припадало на державний сектор, тоді як прикладні розробки становили лише 31,8 % від загального обсягу витрат [1]. Частка витрат на виконання наукових досліджень у структурі ВВП України у 2024 році склала лише 0,33 %, що майже у шість разів нижче, ніж середній показник по країнах ЄС (понад 2 %) [2]. У міжнародному рейтингу Global Innovation Index 2024 Україна посіла 60-те місце серед 133 країн, зберігши позицію минулого року, проте поступаючись більшості європейських держав [3]. Такі показники засвідчують низьку інтенсивність інноваційних процесів і потребу в активнішому залученні приватного капіталу, розширенні інституцій підтримки інновацій та вдосконаленні регіональних механізмів публічного управління.

Отже, інноваційний розвиток регіонів є стратегічним пріоритетом публічного управління, спрямованим на забезпечення структурної модернізації економіки, підвищення її конкурентоспроможності та стійкості до зовнішніх викликів. У сучасних умовах воєнної та післявоєнної трансформації країни саме інноваційна модель розвитку здатна забезпечити відновлення продуктивного потенціалу регіонів, підвищення зайнятості населення та залучення інвестицій. Формування дієвих механізмів регіональної інноваційної політики потребує поєднання стратегічного бачення держави з гнучкістю місцевого самоврядування, використанням потенціалу наукових установ і бізнесу. Запровадження цифрових технологій управління, підтримка кластерних ініціатив, розвиток партнерств «влада – бізнес – наука – громада» та інтеграція регіонів у європейський інноваційний простір мають стати ключовими інструментами досягнення сталих змін. Реалізація таких підходів сприятиме підвищенню інноваційної активності, зростанню інвестиційної привабливості регіонів і формуванню основ для довгострокового соціально-економічного розвитку держави.

Подальший прогрес у цій сфері залежить від ефективності державної координації, прозорості управлінських рішень і розширення можливостей регіональних громад у формуванні власних інноваційних стратегій. Забезпечення цілеспрямованої підтримки науково-технічного потенціалу та впровадження результатів досліджень у виробничу практику стане визначальним чинником переходу до моделі сталого розвитку.

Література:

1. Державна служба статистики України. Інноваційна діяльність промислових підприємств у 2024 році. URL: https://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/press/2025/r12_16.pdf
2. Міністерство освіти і науки України. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність в Україні у 2024 році: аналітична доповідь. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/nauka/informatsiyno-analitychni/2025/18-07-2025/naukovo-analitychna-dopovid-naukova-naukovo-tekhnichna-ta-innovatsiyna-diyalnist-v-ukrayini-u-2024-rotsi-18-07-2025.pdf>
3. The Global Economy. Ukraine: Research and development expenditure (% of GDP). URL: https://www.theglobaleconomy.com/Ukraine/Research_and_development/